

พิธีรำผีเบื้องในงานศพของชาวมอญพระประแดง

สุรินทร์ ทับรอด

ถกนันทนาการ

จาก

สุรินทร์ ทับรอด ช.ม.๒๕๔๑

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2541

ISBN 974-661-632-3

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

3937511 LCCS/M : สาขาวิชา : วัฒนธรรมศึกษา; ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คำสำคัญ : พิธีรำผี / งานศพ/ ขวามอญ / พระประแดง

สุรินทร์ ทับรอด : พิธีรำผีเนื่องในงานศพของขวามอญพระประแดง (PITEE RUMPEE IS NORMALLY PERFORMED AT MON FUNERAL CEREMONY IN PHRAPRADAENG.)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : อนันต์ สบถุภัย กศ.บ.,กศ.ม., พรทิพย์ อุตสุภรัตน์ ศศ.บ.,ศศ.ม. จีริส อาจณรงค์, นัฐพงศ์ โสวัตร กศ.บ., ศศ.ม., 232 หน้า ISBN 974 -661-632-3

ขวามอญเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีประเพณีที่ทรงคุณค่าและน่าสนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะพิธีรำผี วิทยานิพนธ์เรื่องพิธีรำผีเนื่องในงานศพของขวามอญพระประแดง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา สภาพสังคม และวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ทางสังคม และองค์ประกอบทางดนตรีเนื่องในงานศพของขวามอญพระประแดง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทางมานุษยวิทยา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาในภาคสนามตั้งแต่เดือนตุลาคม 2540 ถึงเดือนพฤษภาคม 2541 เพื่ออธิบายบทบาทหน้าที่ทางสังคม ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรมและพิธีรำผีของขวามอญพระประแดง

ผลการวิจัยพบว่า ขวามอญอพยพเข้าสู่ประเทศไทย ที่อำเภอพระประแดง มากกว่า 200 ปี มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีที่สัมพันธ์กับพิธีรำผีปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด และยังคงมีการสืบทอดทางวัฒนธรรมประเพณีอยู่แม้ว่าวัฒนธรรมประเพณีบางอย่างได้ลดบทบาท และมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างในปัจจุบัน พิธีรำผีเป็นพิธีกรรมที่ขวามอญพระประแดงจัดให้มีขึ้นเพื่อประกอบงานศพ แต่มีข้อจำกัดว่าต้องเป็นศพแห้ง (ศพที่เก็บไว้นาน ๆ) เท่านั้น โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้รำ และดนตรี ในอดีตพิธีรำผีของขวามอญพระประแดงมีการถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด แต่ปัจจุบันได้คลายความเชื่อถือลงมาก โดยปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของพิธีรำผี คือ โลกทัศน์ โดยจะมองเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น มีความเชื่อในเรื่องผีน้อยลง ค่านิยมเปลี่ยนไป ในอดีตมีการจัดพิธีอย่างยิ่งใหญ่แต่ปัจจุบันจัดเพื่อให้ครบพิธีเท่านั้น โดยย่อพิธีให้เล็กลง และการรับเอาวัฒนธรรมสมัยใหม่เข้ามา จึงทำให้คลายความเชื่อลง

3939511 LCCS/M : MAJOR : CULTURAL STUDIES; M.A. (CULTURAL STUDIES)

KEY WORDS : PITEE RUMPEE/FUNERAL/MON/PHRAPRADAENG

SURIN TUBROD : PITEE RUMPEE IS NORMALLY PERFORMED AT MON FUNERAL CEREMONY IN PHRAPRADAENG. THESIS ADVISORS : ANAN SOBREK B.ED., M.ED., PORNTHIP USUBPARAT B.A., M.A., JIRAT ARDNARONG, NATTAPONG SOVAT B.ED., M.A. 232 p. ISBN 974 -661-632-3

Mon is one among many ethnic groups in Thailand. One of Mon's well known settlements is in Phrapradaeng district Samutprakarn. This ethnic group has rich culture and traditions worthy of in depth study, especially their "Spiritual Dance" (PITEE RUMPEE), a performance normally practiced during "Phrapradaeng mon" funeral ceremony. The objective of the study is to look into the historical, social and cultural aspects of the ceremony as well as social role and related musical instruments used.

This research is anthropological oriented, using qualitative research methodology. Data collections and field works were conducted from October 1997 to May 1998. The results of this study can serve as an explanation of the social role, as well as various aspects of culture, and traditions of the Phrapradaeng Mon "Spiritual Dance".

The study reveals that the Mon ethnic group migrated to Thailand, particularly the Phrapradaeng district, some 200 years ago. One of their unique practices is the "Spiritual Dance" which is also related with their traditional way of life. This "Spiritual Dance," together with other practices and former beliefs which have been performed are now changing in some respects. However the "Spiritual Dance" still exists and is normally performed at funeral ceremonies but is limited to only 15 "Dried Corpses" (long kept bodies). The important components of the performance are dances and musical instruments. In the past this performance was strictly practiced but these days, due to the social factors, the popularity of this performance has been lessened. In other words, now – a – day people tend to lead their lives in a more scientific ways and the belief in spirits as held in the old days has been eroding fast. The changing of social values is reflected in rather more casual practices in this "Spiritual Dance". Modernization is in general considered to be one of the factors influencing the change of cultural and traditional beliefs.